

Лекция № 8

Приложение на антибиотиците

Изготвил: проф. д-р
М. Средкова

Фактори определящи избора на АБ за индивидуална терапия

1. Изолиране и идентифициране на инфектиращия микроорганизъм
2. Чувствителност на инфектиращия микроорганизъм
3. Фактори от страна на пациента

1. Изолиране и идентифициране на инфектиращия микроорганизъм

- Много желано
- Бактериалните култури се позитивират след 24-48 ч.
- При спешни ситуации:
  - Инициалната АБ терапия започва емпирично
  - Кръв и други подходящи материали за изследване се вземат задължително преди стартирането на инициалната терапия

➤ Пациенти, при които се прилага емпирична терапия:

- Септични пациенти
- Пациенти с остър ендокардит
- Пациенти с менингит
- Пациенти с пневмония, UTIs, или инфекции на жлъчните пътища

Емпирична химиотерапия

- Базира се на знания относно:
  - Вероятните инфекции м.о.
  - Тяхната чувствителност към АБ

Оцветяване по Грам

- Полезно за презумтивна идентификация на инфектиращия микроорганизъм в :
  - Дренажи от рани
  - Стерилни телесни течности
  - Аспирати от абцеси
  - Храчка
- Изисква наличие на 10^5 бактериални клетки в клиничния материал
- Множество морфотипове → суспектна анаеробна инфекция

2. Чувствителност на инфектиращия микроорганизъм към АБ

- Един АБ ще бъде ефективен ако:
  - ✓ Неговата серумна и тъканна концентрации превишават неговата МПК в мястото на инфекцията
  - ✓ Неговата серумна концентрация превишава 2-8 пъти МПК

3. Фактори от страна на пациента

3.1. Анамнестични данни за алергия

3.2. Възраст

3.3. Бъбречна функция

3.4. Чернодробна функция

3.5. Бременност

3.6. Анатомично място на инфекцията

3.7. Състояние на имунната защита

3.1. Анамнестични данни за алергия

- Най-важна е алергията към penicillin G
- Кръстосана реактивност с други пеницилини и цефалоспорици

3.2. Възраст на пациента

➤ Контраиндицирани при деца (и бременни жени) са:

- Тетрациклини
(Дефекти на зъбите)
- Флуорохинолони
(Увреждат растящата хрущялна тъкан)

3.3. Бъбречна функция

- Влияе върху избора на АБ и неговата доза
  - Дозата се модифицира на базата на креатининовия клирънс
- В хода на терапията трябва да се мониторират:
  - Нефротоксичните АБ
  - АБ излъчващи се предимно чрез бъбреците

3.4. Чернодробна функция

➤ Увредена чернодробна функция

- Изисква редуциране на дозата на АБ, които се метаболизират в черния дроб:

Doxycyclin

Erythromycin

Clindamycin

Metronidazole

Rifampin

3.5. Бременност

- Повечето антибиотици преминават през плацентата
  - Някои имат тератогенно действие
  - Някои са токсични
- АБ които са безопасни при бременност
  - Пеницилини
  - Цефалоспорины

3.6. Анатомично място на инфекцията

➤ Определя:

- Препарата
- Дозата
- Начина на приложение
- Продължителността на лечението

- Някои АБ не преминават през кръвно-мозъчната бариера
- Костният мозък е специално анатомично място
  - Ниски концентрации на АБ
  - Изисква се продължително приложение на АБ

3.7. Състояние на имунната защита

- При пациенти със снижена имунна защита задължително се прилагат бактерицидни АБ

Антибиотични комбинации

```
graph TD; A[Антибиотични комбинации] --> B[Синергистични]; A --> C[Антагонистични];
```

Синергистични

- ✓ Активността е по-голяма в сравнение със сумата от ефектите на отделните АБ

Антагонистични

- ✓ Активността на единия АБ се снижава в присъствието на друг

- Много инфекции могат и трябва да се лекуват само с един антибиотик !

Антибиотични комбинации

1. Лечение на животозастрашаващи инфекции

Пр. Инфекции при неутропенични пациенти

2. Лечение на полимикробни инфекции

Пр. Интраабдоминални и пелвични инфекции

3. Постигане на синергистичен ефект

4. Предотвратяване появата на Res
микроорганизми

Пр. Лечение на туберкулозата

5. Намаляване на дозата на единия АБ в
комбинацията

Пр. Комбинацията amphotericin B и flucytosin

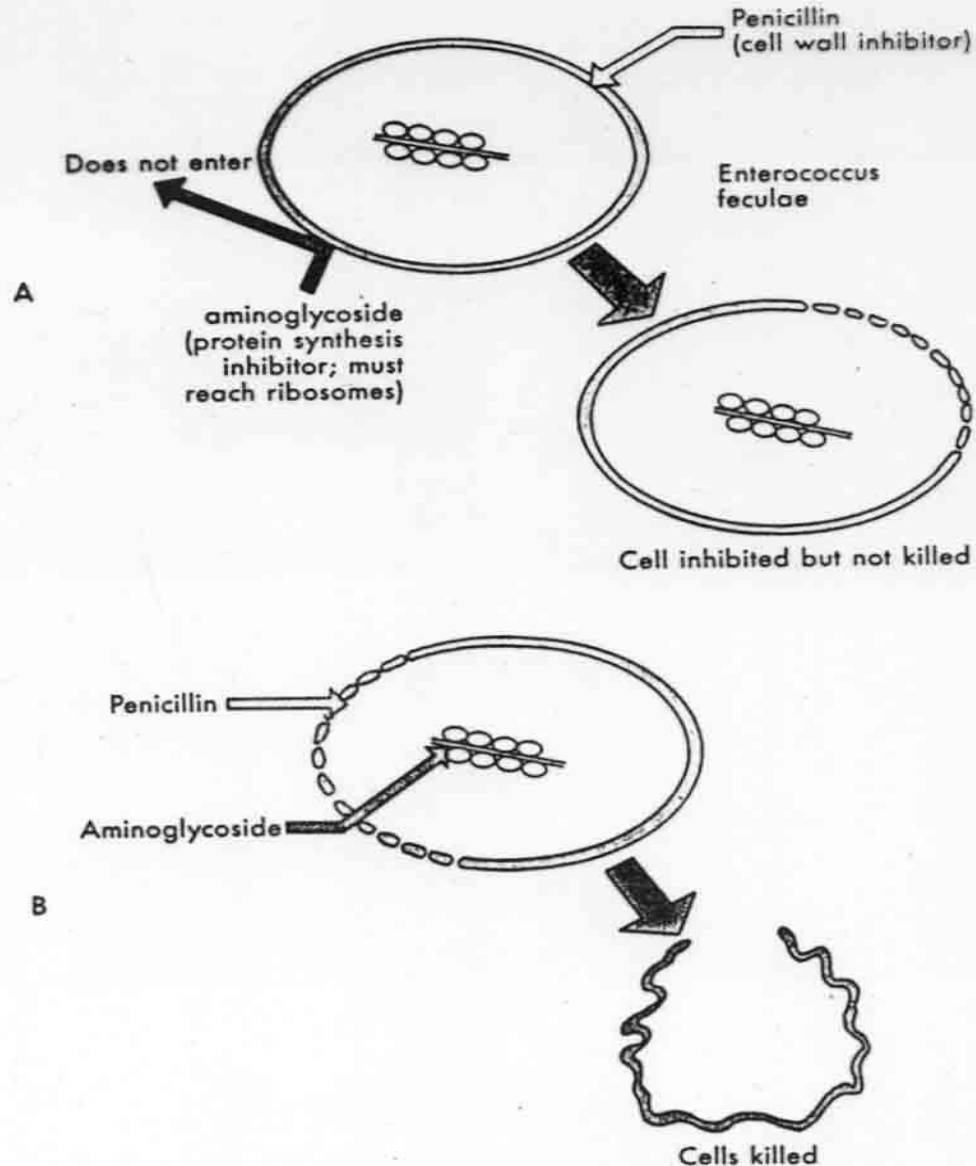
Постигане на синергистичен ефект

- Комбинация от инхибитор на клетъчната стена и аминогликозид за постигане на бактерициден ефект

Пр. Лечение на ентерококов ендокардит

- Комбинация от широкоспектърен пеницилин или цефалоспорин и аминогликозид

*Пр. Синергистична срещу *Pseudomonas aeruginosa* и *Enterobacteriaceae**

FIGURE 45-7 An example of synergy between two antibiotics: **A**, Penicillin or aminoglycoside is given, but not both; the cells are inhibited only. **B**, Penicillin and aminoglycoside are given concurrently; penicillin opens holes in the cell wall through which aminoglycosides can enter and reach the ribosomes and halt protein synthesis; therefore the cells are killed.

Постигане на синергистичен ефект

- Комбиниране на препарати, които действат на различни стъпала на един метаболитен път

Пр. TMP/SMX

- Комбиниране на инхибитор на бета-лактамазите и бета-лактамен антибиотик

Пр. Amoxicillin/Clavulanic acid

Недостатъци на антибиотичните комбинации:

1. Повишен риск от развитието на свръхчувствителност и токсични ефекти
2. Повишен риск от колонизация с резистентни микроорганизми
3. Възможност за антагонизъм

Пр. Комбинацията tetracyclin + penicillin

Продължителност на АБ терапията при някои инфекции

Duration of Antibiotic Therapy for Common Infections

Diagnosis	Duration of Therapy (days)
<i>Meningococcal meningitis</i>	7-10
<i>Pneumococcal meningitis</i>	10-14
<i>Haemophilus influenzae type b meningitis</i>	10-14
Streptococcal group A pharyngitis	10
<i>Pneumococcal pneumonia</i>	?Optimal
<i>Gram-negative pneumonias</i>	? 21
<i>Mycoplasma pneumonia</i>	14
<i>Endocarditis (nonprosthetic)</i>	
<i>Viridans streptococci</i>	28
<i>Staphylococcal</i>	28-42
<i>Peritonitis</i>	10-14
<i>Osteomyelitis (acute)</i>	28-42

Антибиотична профилактика

- I. АБ профилактика на нехирургически заболявания
- II. АБ профилактика в хирургическата практика

I. АБ профилактика на нехирургически заболявания:

- Менингококов менингит
- Менингит причинен от *H. influenzae type b*
- Ревматизъм
- Бактериален ендокардит
- Туберкулоза
- Сериозни инфекции след спленектомия
- Рекурентни UTIs

II. АБ профилактика в хирургическата практика (Периоперативна профилактика)

- Предпазване от развитието на постоперативни раневи инфекции
- Антибиотикът:
  - Трябва да присъства във вероятното място на инфекцията по времето на възможна бакт. контаминация
  - Прилага се обикновено 30 мин. преди или по време на операцията
  - Трябва да потиска повечето вероятни причинители на инфекция в съответната област

Въпроси

1. Дайте дефиниция на „резистентен микроорганизъм“.

2. Каква е разликата между
терапевтичната и минималната
потискаща концентрация?

3. Опишете ролята на антибиотиците при развитието на придобитата резистентност.

4. Опишете основните механизми на резистентността при бактериите.

5. Защо екстрахромозомната резистентност има много по-голямо значение за клиничната практика в сравнение с хромозомната резистентност?

6. Какво е погрешно в следните твърдения и защо?

6.1. Антибиотиците предизвикват мутации в бактериалните клетки в хода на терапията.

6.2. Аминогликозидите и макролидите са най-подходящите антибиотици при бременни жени.

6.3. Тетрациклините и макролидите са препарати на избор за лечение на инфекции при неутропенични пациенти.

7. Интра-абдоминалните инфекции са винаги полимикробни. Типично се изолират няколко (5-6 или повече) вида, включително анаеробни и аеробни/факултативно анаеробни бактерии. Посочете комбинацията от най-подходящите препарати за тяхното лечение:

Doxycyclin

Metronidazole

Ceftazidime

Nalidixic acid

Clindamycin

Amikacin

Clarithromycin

Rifampin

8. Кой от следните антибиотици се използва за профилактика на менингит причинен от *Neisseria meningitidis* и *Haemophilus influenzae* тип *b*?

Ceftriaxone

Penicillin G

Gentamycin

Rifampin

Chloramphenicol

Azithromycin

9. Коя е най-ефективната комбинация за лечение на инфекции, причинени от *Pseudomonas aeruginosa* и *Enterobacteriaceae*?